Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

12 päivänä marraskuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Direktiivi 2009/138/EY – 274 artikla – Vakuutusyritysten likvidaatiomenettelyyn sovellettava lainsäädäntö – Vakuutusyrityksen toimiluvan peruuttaminen – Väliaikaisen selvittäjän määrääminen – Käsite ”päätös vakuutusyrityksen likvidaatiomenettelyn aloittamisesta” – Tilanne, jossa tuomioistuimen päätöstä likvidaatiomenettelyn aloittamisesta kotijäsenvaltiossa ei ole – Kyseistä vakuutusyritystä koskevien tuomioistuinmenettelyjen keskeyttäminen muissa jäsenvaltioissa kuin vakuutusyrityksen kotijäsenvaltiossa

Asiassa C-427/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Sofiyski rayonen sad (Sofian alioikeus, Bulgaria) on esittänyt 27.5.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 4.6.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Bulstrad Vienna Insurance Group AD

vastaan

Olympic Insurance Company Ltd,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan (esittelevä tuomari) ja N. Jääskinen,

julkisasiamies: G. Hogan,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Bulgarian hallitus, asiamiehinään T. Mitova ja E. Petranova,

– Euroopan komissio, asiamiehinään H. Tserepa-Lacombe et Y. G. Marinova,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.7.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

* Oikeudenkäyntikieli: bulgaria.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II) 25.11.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EY (EUVL 2009, L 335, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 11.12.2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2013/58/EU (EUVL 2013, L 341, s. 1) (jäljempänä direktiivi 2009/138), 274 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat vakuutusyritys Bulstrad Vienna Insurance Group AD (jäljempänä Bulstrad) ja vakuutusyritys Olympic Insurance Company Ltd (jäljempänä Olympic) ja joka koskee vakuutuskorvauksen maksamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2009/138 johdanto-osan 117–119, 123, 125, 126 ja 130 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(117) Koska kansallista lainsäädäntöä ei ole yhdenmukaistettu uudelleenjärjestelytoimenpiteiden ja likvidaatiomenettelyjen osalta, sisämarkkinoiden osana on aiheellista varmistaa vakuutusyritysten uudelleenjärjestelytoimenpiteitä ja likvidaatiomenettelyjä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön vastavuoroinen tunnustaminen samoin kuin tarvittava yhteistyö, kun otetaan huomioon tällaisten toimenpiteiden yhtenäisyyden, yleispätevyyden, yhteensovittamisen ja julkisuuden tarve sekä vakuutusvelkojien tasapuolisen kohtelun ja suojan tarve.

(118) Olisi varmistettava, että yhden jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen toteuttamat uudelleenjärjestelytoimenpiteet vakuutusyrityksen taloudellisen vakauden säilyttämiseksi tai palauttamiseksi ennalleen sekä likvidaatiomenettelyn estämiseksi mahdollisimman suuressa määrin vaikuttavat täysimääräisesti [Euroopan unionissa]. Tällaisten uudelleenjärjestelytoimenpiteiden ja likvidaatiomenettelyjen vaikutusten ei kuitenkaan pitäisi koskea kolmansia maita.

(119) Uudelleenjärjestelytoimenpiteiden ja likvidaatiomenettelyjen osalta olisi tehtävä ero toimivaltaisten viranomaisten ja vakuutusyritysten valvontaviranomaisten välillä.

– –

(123) Ainoastaan kotijäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten olisi oltava toimivaltaisia päättämään vakuutusyritystä koskevasta likvidaatiomenettelystä. Päätösten olisi vaikutettava koko [unionissa], ja ne olisi tunnustettava kaikissa jäsenvaltioissa. Päätökset olisi julkaistava kotijäsenvaltion menettelyjä noudattaen sekä Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Asiasta olisi ilmoitettava myös tunnetuille velkojille, jotka asuvat [unionissa] ja joilla olisi oltava oikeus ilmoittaa saatavansa ja esittää huomautuksia.

– –

(125) Kaikkiin likvidaatiomenettelyn aloittamista, toteuttamista ja päättämistä koskeviin edellytyksiin olisi sen vuoksi sovellettava kotijäsenvaltion lainsäädäntöä.

(126) Jäsenvaltioiden välisen koordinoinnin varmistamiseksi kotijäsenvaltion ja kaikkien muiden jäsenvaltioiden valvontaviranomaisille olisi viipymättä ilmoitettava likvidaatiomenettelyn aloittamisesta.

– –

(130) Perustellun luottamuksen ja joidenkin liiketoimien varmuuden suojaamiseksi muissa jäsenvaltioissa kuin kotijäsenvaltiossa on tarpeen määrittää, mitä lakia vireillä olevissa oikeudenkäynneissä ja oikeudenkäynneistä johtuvissa yksittäisissä täytäntöönpanotoimissa sovelletaan uudelleenjärjestelytoimenpiteiden ja likvidaatiomenettelyjen vaikutuksiin.”

4 Kyseisen direktiivin 13 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

8) ’kotijäsenvaltiolla’ jotakin seuraavista:
   a) vahinkovakuutustoiminnan osalta jäsenvaltiota, jossa riskiä kattavan vakuutusyrityksen kotipaikka sijaitsee;
   b) henkivakuutustoiminnan osalta jäsenvaltiota, jossa sitoumuksen tehneen vakuutusyrityksen kotipaikka sijaitsee; tai
   c) jälleenvakuutustoiminnan osalta jäsenvaltiota, jossa jälleenvakuutusyrityksen kotipaikka sijaitsee

– –”

5 Saman direktiivin 144 artiklan, jonka otsikko on ”Toimiluvan peruuttaminen”, sanamuoto on seuraava:

”1. Kotijäsenvaltion valvontaviranomaiset voivat peruuttaa vakuutus- tai jälleenvakuutusyritykselle antamansa toimiluvan seuraavissa tapauksissa:

a) kyseinen yritys ei käytä toimilupaa 12 kuukauden kuluessa, luopuu siitä nimenomaisesti tai lopettaa liiketoimintansa yli kuudeksi kuukaudeksi, jollei kyseinen jäsenvaltio ole säätänyt, että toimilupa raukeaa näissä tapauksissa;

b) kyseinen yritys ei enää täytä toimiluvalle asetettuja edellytyksiä;

c) kyseinen yritys laiminlyö törkeästi siihen sovellettavan lainsäädännön perusteella sille kuuluvia velvoitteita.

Kotijäsenvaltion valvontaviranomaisten on peruutettava vakuutus- tai jälleenvakuutusyritykselle annettu toimilupa, jos yritys ei täytä vähimmäispääomavaatimusta, ja valvontaviranomaiset

katsovat, että yrityksen toimittama rahoitussuunnitelma on ilmeisen riittämätön, tai kyseinen yritys ei kykene noudattamaan hyväksyttyä suunnitelmaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun vähimmäispääomavaatimuksen täyttämättä jääminen todettiin.

2. Jos toimilupa peruutetaan tai raukeaa, kotijäsenvaltion valvontaviranomaisten on ilmoitettava asiasta muiden jäsenvaltioiden valvontaviranomaisille, joiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet estääkseen sen, että vakuutus- tai jälleenvakuutusyritys aloittaa uuden liiketoiminnan niiden alueella.

Kotijäsenvaltion valvontaviranomaisten on toteutettava näiden viranomaisten kanssa kaikki aiheelliset toimenpiteet vakuutettujen etujen turvaamiseksi ja erityisesti rajoitettava vakuutusyrityksen varojen vapaata hallintaa 140 artiklan mukaisesti.

3. Toimiluvan peruuttamispäätös on perusteltava yksityiskohtaisesti ja annettava tiedoksi kyseiselle vakuutus- tai jälleenvakuutusyritykselle.”

6 Saman direktiivin IV osastossa, jonka otsikko on ”Vakuutusyritysten uudelleenjärjestely ja likvidaatio”, olevassa 268 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”1. Tässä osastossa tarkoitetaan:

a) ’toimivaltaisilla viranomaisilla’ jäsenvaltioiden hallinnollisia viranomaisia tai oikeusviranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia uudelleenjärjestelytoimenpiteiden ja likvidaatiomenettelyjen osalta;

– –

d) ’likvidaatiomenettelyllä’ kaikkia velkojia koskevaa menettelyä, johon liittyy vakuutusyrityksen omaisuuden rahaksi muuttaminen ja tuoton jakaminen velkojien, osakkeenomistajien tai jäsenten kesken tarkoituksenmukaisella tavalla, mihin välttämättä liittyy toimivaltaisten viranomaisten mikä tahansa väliintulo, mukaan lukien kaikkia velkojia koskeva menettely, joka päätetään akordiin tai muuhun vastaavaan toimenpiteeseen, riippumatta siitä, perustuuko menettely maksukyvyttömyyteen vai ei tai onko se vapaaehtoinen vai pakollinen;

– –”

7 Direktiivin 2009/138 273 artiklassa, jonka otsikko on ”Likvidaatiomenettelyn aloittaminen – valvontaviranomaisille ilmoittaminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Ainoastaan kotijäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat toimivaltaisia päättämään vakuutusyritystä, mukaan luettuina sen muissa jäsenvaltioissa olevat sivukonttorit, koskevan likvidaatiomenettelyn aloittamisesta. Päätös voidaan tehdä ilman uudelleenjärjestelytoimenpiteitä tai sen jälkeen, kun niitä on toteutettu.

2. Kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti tehty päätös aloittaa vakuutusyritystä, mukaan luettuina sen muissa jäsenvaltioissa olevat sivukonttorit, koskeva likvidaatiomenettely on tunnustettava ilman eri muodollisuuksia kaikkialla [unionissa], ja päätös tulee koko [unionissa] voimaan samanaikaisesti kuin jäsenvaltiossa, jossa menettely aloitetaan.

3. Kotijäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on viipymättä ilmoitettava kyseisen jäsenvaltion valvontaviranomaisille päätöksestä aloittaa likvidaatiomenettely ennen kyseisen menettelyn aloittamista, mikäli mahdollista, tai muussa tapauksessa välittömästi sen jälkeen.

Kotijäsenvaltion valvontaviranomaisten on viipymättä ilmoitettava kaikkien muiden jäsenvaltioiden valvontaviranomaisille päätöksestä aloittaa likvidaatiomenettely ja myös menettelyn mahdollisista käytännön vaikutuksista.”

8 Kyseisen direktiivin 274 artiklassa, jonka otsikko on ”Sovellettava lainsäädäntö”, säädetään seuraavaa:

”1. Päätökseen vakuutusyrityksen likvidaatiomenettelyn aloittamisesta, likvidaatiomenettelyihin ja niiden vaikutuksiin sovelletaan yrityksen kotijäsenvaltiossa voimassa olevia lakeja, jollei 285–292 artiklassa toisin säädetä.

2. Kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaan määräytyvät vähintään seuraavat:

a) likvidaatiomenettelyn piiriin kuuluva omaisuus sekä sellaisen omaisuuden asema, jonka vakuutusyritys saa likvidaatiomenettelyn alkamisen jälkeen;

b) vakuutusyrityksen ja selvittäjän toimivaltasuhteet;

c) kuittauksen edellytykset;

d) likvidaatiomenettelyn vaikutukset vakuutusyrityksen voimassa oleviin sopimussuhteisiin;

e) likvidaatiomenettelyn vaikutukset yksittäisten velkojien saatavien erillisperintään, lukuun ottamatta niiden vaikutuksia vireillä oleviin oikeudenkäynteihin, joita tarkoitetaan 292 artiklassa;

f) saatavat, joille voidaan vaatia maksua vakuutusyrityksen omaisuudesta, sekä likvidaatiomenettelyn alkamisen jälkeen syntyneiden saatavien asema;

g) saatavien ilmoittaminen, todistaminen ja hyväksyminen;

h) omaisuuden rahaksi muuttamisesta kertyneen tuoton jakaminen, maksunsaantijärjestys sekä niiden velkojien oikeudet, jotka ovat likvidaatiomenettelyn alkamisen jälkeen saaneet osittaisen suorituksen esinevakuuden perusteella tai kuittauksen kautta;

i) likvidaatiomenettelyn päättämisen edellytykset ja vaikutukset, erityisesti akordin osalta;

j) velkojien oikeudet likvidaatiomenettelyn päättymisen jälkeen;

k) osapuoli, jolle kuuluu vastuu likvidaatiomenettelyn kustannuksista; ja

l) kaikkia velkojia vahingoittavien oikeustointen mitättömyys, pätemättömyys ja täytäntöönpanokelvottomuus.”

9 Mainitun direktiivin 292 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Uudelleenjärjestelytoimenpiteiden tai likvidaatiomenettelyn vaikutukset menettelyn alaista vakuutusyrityksen omaisuutta tai oikeutta koskevaan vireillä olevaan oikeudenkäyntiin määräytyvät yksinomaan sen jäsenvaltion lain mukaan, jossa oikeudenkäynti on vireillä.”

Bulgarian oikeus

10 Vakuutuskoodeksin (Kodeks za zastrahovaneto, jäljempänä KZ) 624 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Päätös sellaisen vakuutusyrityksen likvidaatio- tai maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisesta, jolle on myönnetty toimilupa toisessa jäsenvaltiossa, tulee voimaan Bulgariassa siitä päivästä alkaen, jona sillä on vaikutuksia kyseisessä toisessa jäsenvaltiossa.

(2) Jos jonkin toisen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat [finanssivalvontaviranomaiselle] likvidaatio- tai maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisesta, tämä huolehtii tätä koskevien tietojen julkaisemisesta.

(3) Edellä 2 momentin mukaisesti on myös ilmoitettava viranomaiselle tai tuomioistuimelle, joka on toimivaltainen likvidaation tai maksukyvyttömyyden osalta kyseisessä toisessa jäsenvaltiossa, sovellettavasta lainsäädännöstä ja selvitysmiehen tai selvittäjän määräämisestä.”

11 KZ:n 630 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Likvidaatio- tai maksukyvyttömyysmenettelyssä sovelletaan Bulgarian lainsäädäntöä vakuutuksenantajaan, jollei tässä jaksossa toisin säädetä.

(2) Työsopimuksiin ja työsuhteisiin sovelletaan tällaisiin työsopimuksiin ja työsuhteisiin sovellettavan jäsenvaltion lainsäädännön säännöksiä.

(3) Sopimuksiin, joilla myönnetään käyttöoikeus jäsenvaltion alueella sijaitsevaan kiinteistöön tai siirretään omistusoikeus siihen, sovelletaan kyseisen jäsenvaltion lainsäädäntöä.

(4) Jäsenvaltion julkiseen rekisteriin merkittyyn kiinteään omaisuuteen, vesialukseen tai ilma-alukseen liittyviin vakuutuksenantajan oikeuksiin sovelletaan kyseisen jäsenvaltion lainsäädäntöä.”

12 Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan koodeksin (Kodeks na mezhdunarodnoto chastno pravo) 43 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Tuomioistuin tai muu lainkäyttöelin selvittää viran puolesta ulkomaisen lainsäädännön sisällön. Se voi käyttää kansainvälisissä sopimuksissa määrättyjä keinoja, pyytää tietoja oikeusministeriöltä tai muulta viranomaiselta ja pyytää lausuntoja asiantuntijoilta ja erikoistuneilta elimiltä.

(2) Asianosaiset voivat esittää asiakirjoja, joista käy ilmi niiden vaatimusten tai väitteiden perustana olevien ulkomaan lainsäädännön säännösten sisältö, tai toimia muulla tavoin yhteistyössä tuomioistuimen tai muun lainkäyttöelimen kanssa.

(3) Tuomioistuin tai muu lainkäyttöelin voi, kun sovellettava lainsäädäntö on valittu, velvoittaa asianosaiset osallistumaan lainsäädännön sisällön selvittämiseen.”

Kyproksen oikeus

13 Yhtiölain (O peri Etairion Nomos) 220 §:ssä säädetään, että jos päätös likvidaatiomenettelyn tai maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisesta on tehty tai jos on määrätty väliaikainen selvittäjä, hakemuksen tekeminen tai menettelyn aloittaminen tai jatkaminen on mahdotonta, paitsi jos toimivaltainen tuomioistuin hyväksyy sen, jolloin sovelletaan kyseisen tuomioistuimen vahvistamia edellytyksiä.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

14 Bulstrad, joka on Bulgariassa rekisteröity vakuutusyritys, vaatii Sofiyski rayonen sadissa (Sofian alioikeus, Bulgaria), että Olympic, joka on Kyproksella rekisteröity vakuutusyritys, velvoitetaan maksamaan sille 7 603,63 Bulgarian levaa (BGN) (noin 3 887 euroa) lisättynä 25,00 BGN:n (noin 13 euron) suuruisilla toimituskuluilla sellaisen vakuutuskorvauksen perusteella, jonka Bulstrad on maksanut törmäysvahinkovakuutuksen, jonka CD, joka oli liikenneonnettomuudessa vahingoittuneen ajoneuvon kuljettaja, oli ottanut Bulstradilta, perusteella. Bulstrad väittää, että 5.1.2018 Banskon kaupungissa (Bulgaria) AB, joka avasi henkilöautonsa vasemman etuoven äkillisesti pysähtyessään tielle, vahingoitti omasta syystään CD:n ajoneuvoa, joka liikkui tiellä ja ajoi AB:n lähellä.

15 Bulstradin mukaan vahingon tapahtumispäivänä AB:n vastuu katettiin Olympiciltä otetulla liikennevakuutuksella.

16 Bulstrad katsoi, että koska se oli maksanut CD:lle vakuutuskorvauksen, sille oli siirtynyt tämän vakuutetun oikeudet AB:tä ja tämän vakuutusyritystä kohtaan, ja esitti Olympicille takautumisvaatimuksen, jonka tämä sai 6.7.2018 mutta ei kuitenkaan maksanut vaadittuja summia takaisin.

17 Olympic nimittäin riitauttaa Bulstradin vaatimuksen sekä muodon että asiasisällön osalta.

18 Menettelyn kuluessa ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle ilmoitettiin, että Kyproksen toimivaltaiset viranomaiset olivat peruuttaneet Olympicin toimiluvan sen vuoksi, että vakavaraisuusvaatimuksia ei ollut noudatettu, ja että Olympicille oli määrätty väliaikainen selvittäjä, joka ottaa vastatakseen kaikista tämän vakuutusyrityksen olemassa olevista tai mahdollisista taloudellisista ja laillisista oikeuksista ja valvoo niitä.

19 Kyseinen tuomioistuin katsoi, että nämä Kyproksen viranomaisten toimet olivat KZ:n 624 §:ssä tarkoitettu ”päätös vakuutusyrityksen likvidaatiomenettelyn aloittamisesta”, ja lykkäsi pääasian käsittelyä 26.9.2018 antamallaan määräyksellä. Niiden KZ:n säännösten mukaan, joilla direktiivi 2009/138 on saatettu osaksi Bulgarian oikeutta, päätöstä aloittaa vakuutusyrityksen likvidaatiomenettely, varsinaista likvidaatiomenettelyä ja niiden vaikutuksia säännellään vakuutusyrityksen, joka kattaa riskin, kotijäsenvaltiossa sovellettavalla lainsäädännöllä, tässä tapauksessa Kyproksen lainsäädännöllä. Kyproksen lainsäädännössä säädetään ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan menettelyjen keskeyttämisestä kaikkien sellaisten vakuutusyritysten osalta, joita varten Kyproksen toimivaltaiset viranomaiset ovat määränneet väliaikaisen selvittäjän.

20 Bulstrad vaatii kuitenkin pääasian käsittelyn jatkamista sillä perusteella, että kun otetaan huomioon Varhoven kasatsionen sadin (ylin kassaatiotuomioistuin, Bulgaria) merkityksellisistä säännöksistä esittämä tulkinta, asian käsittelyä on lykätty virheellisesti. Tämän tulkinnan mukaan kahden edellä mainitun Kyproksen viranomaisten toimen ei voida katsoa muodostavan siinä lainsäädännössä, joka on annettu direktiivin 2009/138 274 artiklan saattamiseksi osaksi Bulgarian lainsäädäntöä, tarkoitettua kotijäsenvaltion tekemää ”päätöstä vakuutusyrityksen likvidaatiomenettelyn aloittamisesta”. Tällaisen päätöksen puuttuessa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on näin ollen virheellisesti katsonut, että Kyproksen lainsäädäntöä on sovellettava Bulgarian lainsäädännön, jossa ei ole vastaavia säännöksiä, joissa edellytettäisiin likvidaatiomenettelyn keskeyttämistä, sijasta.

21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi vastauksena menettelyn jatkamista koskevaan pyyntöön Bulgarian finanssivalvontaviranomaista ilmoittamaan sille, oliko sillä tietoja, jotka koskivat likvidaatiomenettelyn tai maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista Olympicin osalta toimivaltaisessa Kyproksen tuomioistuimessa, ja siinä tapauksessa, että tällainen menettely olisi aloitettu, täsmentämään, missä vaiheessa menettely oli ja oliko selvitysmies tai selvittäjä määrätty. Kyseinen finanssivalvontaviranomainen vastasi 19.3.2019 päivätyllä kirjeellä, että se ei ollut saanut tuohon päivään mennessä mitään tietoa siitä, että Kyproksen toimivaltainen viranomainen olisi aloittanut Olympicin likvidaatiomenettelyn.

22 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan KZ:n 630 §:ää on tulkittava direktiivin 2009/138 274 artiklan ja sen johdanto-osan 117–121 ja 125 perustelukappaleen valossa. Tästä seuraa, että maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisen seurauksiin on sovellettava Kyproksen oikeutta.

23 Kyseinen tuomioistuin selvitti kansainvälisen yksityisoikeuden koodeksin 43 §:n mukaista toimivaltaansa käyttäessään viran puolesta sovellettavan Kyproksen lainsäädännön sisällön ja päätteli tästä, että muiden oikeudenkäyntien tai menettelyjen käyminen edellytti maksukyvyttömyysasioissa toimivaltaisen tuomioistuimen lupaa.

24 Kyseinen tuomioistuin katsoo näin ollen, että sen on lykättävä pääasian käsittelyä ja kehotettava Bulstradia ilmoittamaan saatavansa Kyproksen oikeudessa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, ja täsmentää, että niiden mahdollinen hyväksyminen johtaisi kyseisen oikeudenkäynnin päättämiseen. Oikeudenkäynti voisi jatkua vain, jos maksukyvyttömyysasiassa toimivaltainen tuomioistuin antaisi siihen luvan tai jos näyttöä siitä, ettei saatavia ollut ilmoitettu Kyproksen oikeudessa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, olisi esitetty.

25 Tässä tilanteessa Sofiyski rayonen sad päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko tulkittaessa KZ:n 630 §:ää [direktiivin 2009/138] 274 artiklan valossa katsottava, että jäsenvaltion viranomaisten päätös peruuttaa vakuutusyrityksen toimilupa ja määrätä sille väliaikainen selvittäjä aloittamatta likvidaatiomenettelyä tuomioistuimessa tarkoittaa ’päätöstä likvidaatiomenettelyn aloittamisesta’?

2) Jos sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa on sen vakuutusyrityksen kotipaikka, jonka toimilupa on peruutettu ja jolle on määrätty väliaikainen selvittäjä, säädetään, että väliaikaisen selvittäjän määräämisen yhteydessä kaikkien tätä yhtiötä vastaan tuomioistuimissa vireillä olevien asioiden käsittely on keskeytettävä, onko muiden

jäsenvaltioiden tuomioistuinten sovellettava näitä oikeussääntöjä direktiivin [2009/138] 274 artiklan nojalla silloinkin, jos siitä ei säädetä nimenomaisesti niiden kansallisessa lainsäädännössä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

26 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko direktiivin 2009/138 274 artiklaa tulkittava siten, että vakuutusyrityksen kotijäsenvaltion viranomaisen päätös peruuttaa vakuutusyrityksen toimilupa ja määrätä sille väliaikainen selvittäjä ilman, että tuomioistuimessa on tehty muodollisesti päätöstä likvidaatiomenettelyn aloittamisesta, tarkoittaa kyseisessä artiklassa tarkoitettua ”päätöstä vakuutusyrityksen likvidaatiomenettelyn aloittamisesta”.

27 Tähän kysymykseen annettavan vastauksen perusteella voidaan ratkaista, sovelletaanko pääasiassa kyseessä olevaan päätökseen direktiivin 2009/138 273 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua vastavuoroista tunnustamista.

28 Esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen vastaamiseksi on todettava, että vaikka kyseisen direktiivin 274 artiklan nojalla päätöstä vakuutusyrityksen likvidaatiomenettelyn aloittamisesta, varsinaista likvidaatiomenettelyä ja niiden vaikutuksia säännellään kyseisen vakuutusyrityksen kotijäsenvaltion lainsäädännöllä, kysymys siitä, mitkä ovat tällainen päätös ja tällainen menettely, on ratkaistava soveltamalla mainitun direktiivin 268 artiklaa, jossa määritellään useita saman direktiivin IV osastossa tarkoitettuja käsitteitä.

29 Tältä osin direktiivin 2009/138 268 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetään, että likvidaatiomenettelyn käsitteellä tarkoitetaan kaikkia velkojia koskevaa menettelyä, johon liittyy vakuutusyrityksen omaisuuden rahaksi muuttaminen ja tuoton jakaminen velkojien, osakkeenomistajien tai jäsenten kesken tarkoituksenmukaisella tavalla, mihin välttämättä liittyy toimivaltaisten viranomaisten – eli mainitun direktiivin 268 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan jäsenvaltioiden hallinnollisten viranomaisten tai oikeusviranomaisten, jotka ovat toimivaltaisia uudelleenjärjestelytoimenpiteiden ja likvidaatiomenettelyjen osalta – mikä tahansa väliintulo.

30 Tästä seuraa, että jotta päätöstä pidettäisiin direktiivin 2009/138 274 artiklassa tarkoitettuna ”päätöksenä vakuutusyrityksen likvidaatiomenettelyn aloittamisesta”, kyseisen menettelyn on täytettävä kaksi edellytystä.

31 Tämän menettelyn tarkoituksena on ensinnäkin oltava vakuutusyrityksen omaisuuden rahaksi muuttaminen ja tuoton jakaminen tarkoituksenmukaisella tavalla sen velkojien, osakkeenomistajien tai jäsenten kesken, ja toiseksi edellytetään välttämättä uudelleenjärjestelytoimenpiteiden tai likvidaatiomenettelyjen toteuttamiseen toimivaltaisten jäsenvaltioiden hallinnollisten viranomaisten tai oikeusviranomaisten väliintuloa.

32 Koska nämä kaksi edellytystä ovat kumulatiivisia, se, että väliaikainen selvittäjä ei ole oikeutettu muuttamaan kyseisen vakuutusyrityksen omaisuutta rahaksi tai suorittamaan sen velkoja jako-osuuksina, sulkee pois sen, että päätös tällaisen selvittäjän määräämisestä voisi merkitä kyseisen direktiivin 268 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetun likvidaatiomenettelyn aloittamista tai olemassaoloa.

33 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on näin ollen tarkistettava, onko määrätyllä väliaikaisella selvittäjällä Kyproksen oikeuden mukaan tällainen toimivalta vai ei.

34 Tältä osin on täsmennettävä, että vaikka – kuten julkisasiamies on olennaisilta osin todennut ratkaisuehdotuksensa 50 kohdassa – direktiivissä 2009/138 tehty ero kyseessä olevan vakuutusyrityksen toimiluvan peruuttamista koskevan päätöksen ja sitä koskevan likvidaatiomenettelyn aloittamista koskevan päätöksen välillä antaa ymmärtää, että jälkimmäinen päätös ei ole sama kuin ensimmäinen päätös, toimiluvan peruuttamista koskevan päätöksen voitaisiin katsoa vastaavan päätöstä likvidaatiomenettelyn aloittamisesta, jos tämän tuomion 31 kohdassa mainitut kaksi edellytystä täyttyisivät.

35 Ensimmäinen näistä edellytyksistä täyttyy kuitenkin vain, jos kyseisen vakuutusyrityksen kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaan kyseisen vakuutusyrityksen toimiluvan peruuttamisesta seuraa, että likvidaatiomenettely, joka mahdollistaa kyseisen vakuutusyrityksen omaisuuden muuttamisen rahaksi tai sen velkojen maksamisen jako-osuuksina, aloitetaan automaattisesti ilman, että eri viranomaisen on tätä varten tehtävä muodollinen päätös.

36 Edellä esitetystä seuraa, että esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2009/138 274 artiklaa on tulkittava siten, että toimivaltaisen viranomaisen päätös, jolla peruutetaan asianomaisen vakuutusyrityksen toimilupa ja määrätään väliaikainen selvittäjä, voi olla tässä artiklassa tarkoitettu ”päätös vakuutusyrityksen likvidaatiomenettelyn aloittamisesta” vain, jos kyseisen vakuutusyrityksen kotijäsenvaltion lainsäädännössä säädetään joko, että tällä väliaikaisella selvittäjällä on oikeus muuttaa kyseisen vakuutusyrityksen omaisuus rahaksi ja jakaa tuotto kyseisen yrityksen velkojien kesken, tai, että saman vakuutusyrityksen toimiluvan peruuttamisesta seuraa automaattisesti likvidaatiomenettelyn aloittaminen ilman, että eri viranomaisen on tätä varten tehtävä muodollinen päätös.

Toinen kysymys

37 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivin 2009/138 274 artiklaa tulkittava siten, että muiden jäsenvaltioiden tuomioistuinten on sovellettava vakuutusyrityksen kotijäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa säädetään, että kaikki tätä vakuutusyritystä koskevat oikeudenkäynnit keskeytetään, jos vakuutusyrityksen toimilupa peruutetaan ja sitä varten määrätään väliaikainen selvittäjä, vaikka muiden jäsenvaltioiden lainsäädännössä ei säädettäisi tällaisesta säännöstä.

38 Esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta seuraa, että ainoastaan silloin, kun sitä, että vakuutusyrityksen kotijäsenvaltio tekee päätöksen toimiluvan peruuttamisesta ja väliaikaisen selvittäjän määräämisestä, voidaan pitää direktiivin 2009/138 IV osastossa tarkoitettuna ”päätöksenä vakuutusyrityksen likvidaatiomenettelyn aloittamisesta”, tämä päätös on kyseisen direktiivin 273 artiklan 2 kohdan mukaan tunnustettava ilman eri muodollisuuksia koko unionissa ja sillä on siellä vaikutuksia heti, kun näin on jäsenvaltiossa, jossa likvidaatiomenettely on aloitettu.

39 Direktiivin 2009/138 274 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan tämä vastavuoroinen tunnustaminen ulottuu likvidaatiomenettelyn aloittamisen vaikutuksiin velkojien vireille panemiin erillisperintöihin, lukuun ottamatta kyseisen direktiivin 292 artiklassa tarkoitettuja vireillä olevia oikeudenkäyntejä, joihin sovelletaan edelleen yksinomaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa oikeudenkäynti on vireillä.

40 Tästä seuraa, että kun kotijäsenvaltion tekemää päätöstä on pidettävä direktiivin 2009/138 IV osastossa tarkoitettuna ”päätöksenä vakuutusyrityksen likvidaatiomenettelyn aloittamisesta” ja kun tämän jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään, että kyseinen päätös merkitsee kaikkien asianomaista yritystä vastaan aloitettujen tuomioistuinmenettelyjen keskeyttämistä, myös muissa jäsenvaltioissa vireillä olevat tuomioistuinmenettelyt on tästä syystä keskeytettävä, lukuun ottamatta menettelyjä, jotka kuuluvat edellisessä kohdassa mainitun poikkeuksen soveltamisalaan.

41 Direktiivin 2009/138 273 artiklan 2 kohdassa ei sitä vastoin edellytetä, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen toimiluvan peruuttamista tai väliaikaisen selvittäjän määräämistä koskevan päätöksen vaikutukset tunnustettaisiin vastavuoroisesti, jos viimeksi mainittu päätös ei ole luonteeltaan päätös likvidaatiomenettelyn aloittamisesta. Tästä seuraa, että vastaus kysymykseen siitä, onko ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tällaisessa tilanteessa keskeytettävä tai voiko se tästä huolimatta keskeyttää vireillä olevan menettelyn kotijäsenvaltion lainsäädännössä säädetyn mukaisesti ilman, että tästä säädetään sen kansallisessa oikeudessa, ei kuulu kyseisen säännöksen eikä kyseisen direktiivin 274 artiklan soveltamisalaan.

42 Edellä esitetystä seuraa, että esitettyyn toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2009/138 274 artiklaa on tulkittava siten, että jos edellytykset sille, että vakuutusyrityksen toimiluvan peruuttamista ja väliaikaisen selvittäjän määräämistä vakuutusyritystä varten koskeva päätös on kyseisessä artiklassa tarkoitettu ”päätös vakuutusyrityksen likvidaatiomenettelyn aloittamisesta”, eivät täyty, kyseisessä artiklassa ei aseteta muiden jäsenvaltioiden tuomioistuimille velvollisuutta soveltaa kyseisen vakuutusyrityksen kotijäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa säädetään kaikkien kyseistä yritystä koskevien vireillä olevien tuomioistuinmenettelyjen keskeyttämisestä.

Oikeudenkäyntikulut

43 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II) 25.11.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 11.12.2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2013/58/EU, 274 artiklaa on tulkittava siten, että toimivaltaisen viranomaisen päätös, jolla peruutetaan asianomaisen vakuutusyrityksen toimilupa ja määrätään väliaikainen selvittäjä, voi olla tässä artiklassa tarkoitettu ”päätös vakuutusyrityksen likvidaatiomenettelyn aloittamisesta” vain, jos kyseisen vakuutusyrityksen kotijäsenvaltion lainsäädännössä säädetään joko, että tällä

väliaikaisella selvittäjällä on oikeus muuttaa kyseisen vakuutusyrityksen omaisuus rahaksi ja jakaa tuotto kyseisen yrityksen velkojien kesken, tai, että saman vakuutusyrityksen toimiluvan peruuttamisesta seuraa automaattisesti likvidaatiomenettelyn aloittaminen ilman, että eri viranomaisen on tätä varten tehtävä muodollinen päätös.

2) **Direktiivin 2009/138, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2013/58, 274 artiklaa on tulkittava siten, että jos edellytykset sille, että vakuutusyrityksen toimiluvan peruuttamista ja väliaikaisen selvittäjän määräämistä vakuutusyritystä varten koskeva päätös on kyseisessä artiklassa tarkoitettu ”päätös vakuutusyrityksen likvidaatiomenettelyn aloittamisesta”, eivät täyty, kyseisessä artiklassa ei aseteta muiden jäsenvaltioiden tuomioistuimille velvollisuutta soveltaa kyseisen vakuutusyrityksen kotijäsenvaltion lainsäädäntöä, jossa säädetään kaikkien kyseistä yritystä koskevien vireillä olevien tuomioistuinmenettelyjen keskeyttämisestä.**

Allekirjoitukset